

Nuuk, 21. januar 2025

Temaorientering nr. 1/2025 om grønlandske reaktioner på amerikansk interesse og den øgede mediebevågenhed i forhold til Grønland

Naalakkersuisut understreger Grønlands ønske om selvstændighed og ligeværdigt samarbejde – også med USA

Kort tid efter meddelelsen om, at Donald Trump Jr., søn af den kommende amerikanske præsident, Donald Trump, var på vej til Nuuk, udsendte Naalakkersuisut den 6. januar 2025 en pressemeddelelse om, at besøget ikke var af officiel karakter, og at Naalakkersuisut og repræsentanter fra Naalakkersuisut ikke skulle mødes med Donald Trump Jr. Den 8. januar 2025 reagerede Naalakkersuisut igen i en pressemeddelelse, denne gang på den kommende amerikanske præsidents udtalelser om, at han ikke ville afvise at bruge økonomisk eller militær magt til at opnå kontrol med Grønland. ”Grønland er grønlændernes – og Grønlands udvikling og fremtid afgøres udelukkende af det grønlandske folk. Kampen for selvstændighed er Grønlands anliggende. Vores fremtid er vores og skal defineres af os. Vi er bevidste om vores rettigheder som et selvbestemmende folk”, skriver naalakkersuisoq for udenrigsanliggender og selvstændighed, Vivian Motzfeldt, i pressemeddelelsen. Dagen forinden havde formanden for Naalakkersuisut meldt ud på sin Facebook-side, at ”Danskere, amerikanere og alle andre kan have holdninger, men vi skal ikke blive fanget af hysteriet og pege af andre. For vores fremtid er vores og skal tegnes af os.”

Formand for Naalakkersuisut opfordrer til samarbejde og sammenhold i det grønlandske samfund

”Jeg forstår godt, hvis borgerne er bekymrede, her er det vigtigt, at vi står sammen, og at vi lægger alle interne uenigheder til side og i fællesskab fortsætter vort arbejde”, udtalte formand for Naalakkersuisut, Múte B. Egede, til Sermitsiaq den 8. januar 2025. ”Vi skal også huske på, at vi har internationale samarbejdsrelationer og aftaler, som vi skal stole på og videreudvikle, også i høj grad med USA. Vi er allierede, og det er vores udgangspunkt”, fortsatte han. Udtalelsen kom forud for mødet i Udenrigs-, Sikkerheds- og Forsvarspolitisk Kontaktudvalg mellem Danmark, Grønland og Færøerne i København, som reaktion på Donald Trumps udtalelser om kontrol med og ejerskab af Grønland. Múte B. Egede kommenterede også de forskellige meningstilkendegivelser fra de grønlandske partier i kølvandet på begivenhederne: ”Vi er en lille befolkning, og det er vigtigt, selvom vi gerne vil udvise forskelle partierne imellem, så vil jeg appellere til, at vi står sammen om vores land og vores fremtid og ikke går i panisk stemning på grund af den opståede situation. Jeg er sikker på, at vi gennem dialogen vil fortsætte vore samarbejde, såvel internt som eksternt”, sagde han.

Formand for Naalakkersuisut i interview på Fox News: ”*Your security is our security*”

Formanden for Naalakkersuisut, Múte B. Egede, var gæst i "Special Report" på Fox News i et 7 minutter langt interview med vært, Bret Baier, den. 17. januar 2025.

Múte B. Egede tilkendegav, at Grønland er klar til at øge de seneste års samarbejde og partnerskab med USA samt EU, blandt andet i forhold til mineindustri, især ”*med alt, hvad der foregår rundt omkring i verden lige nu*”. Egede sagde endvidere, at ”*den internationale sikkerhed er lig med vores sikkerhed (Your security is our security)*”. *Vi skal blive mere klare med hensyn til forsvaret af det arktiske område. Vi er åbne for at diskutere, hvordan vi bedre kan forsvare vores land.*”

Om forholdet til Danmark i fremtiden, sagde formanden for Naalakkersuisut: ”*Det er op til det grønlandske folk, om det vil løsrive sig fra Danmark. Hvis Grønland ønsker at tage det skridt, vil vi stadig altid være en del af Nato. Vi ønsker at samarbejde med den vestlige alliance, og vi ønsker et stærkt samarbejde mellem vores lande*”.

Adspurgt om synet på Donald Trumps udtalelser om amerikansk ejerskab af Grønland, gentog Múte B. Egede sin udtalelse fra pressemødet med statsministeren den 10. januar 2025: ”*Vi vil ikke være danskere, men jeg vil også være helt tydelig: Vi vil heller ikke være amerikanere.*”

Reaktioner på tværs af partier i Grønland

Inuit Ataqatigiit

Regeringspartiet Inuit Ataqatigiit har i opslag på partiets officielle Facebook-side bakket op om deres formand, formanden for Naalakkersuisut, Múte B. Egedes udtalelser i den hjemlige og udenlandske presse. I en meddelelse, offentliggjort den 10. januar 2025, skriver politisk ordfører, Mariane Paviassen Jensen, desuden, at partiet er åben for minedrift, men at råstofudvinding i Grønland ikke alene skaber selvstændighed, og skal følge gældende lovgivning og målsætning om et rent Grønland: ”*[...] vi har sat en øvre grænse for radioaktive mineraler, fordi vores land ikke skal sprede en type forurening i resten af verden heller ikke i vort sårbare land, hvorfor vi har et forbud mod udvinding af uran- og thoriumholdige mineraler*”, skriver hun og fortsætter: ”*Vi skal altid have i erindring ikke at sætte lid til råstoffer for den kommende selvstændighed, de skal være en del af vores ressourcegrundlag, men ethvert mineral, som udvindes, slipper op på et eller andet tidspunkt*”.

Siumut

”*Vi er ikke til salg, men søger efter, hvad vi kan samarbejde om*”, lyder overskriften på et indlæg skrevet af medlem af Inatsisartut og politisk ordfører for regeringspartiet Siumut, Doris J. Jensen, på Siumuts hjemmeside den 7. januar 2025. Indlægget omhandler partiets ønske om udviklingen af internationalt samarbejde, der kan bidrage til landets selvstændighed, og en utilfredshed med, at den udenrigspolitiske dialog skal foregå gennem Danmark. ”*Når vi søger dialog med andre nationer, har vi tidligere udtrykt et ønske om en større involvering fra den danske stat i disse processer. Dette ønske er imidlertid ikke blevet opfyldt i nævneværdig grad af Danmark. Derfor finder vi det urimeligt, at vores initiativer skulle opfattes som hverken udfordrende eller provokerende. Det er desuden værd at bemærke, at Thule-basen, trods dens strategiske militære betydning, fortsat ikke bidrager væsentligt til Grønlands økonomi*”, skriver Doris J. Jensen og tilføjer: ”*I Siumut arbejder vi målrettet på at etablere en dedikeret arbejdsgruppe med fokus på overtagelsen af de ansvarsområder, der fortsat administreres af Danmark, så disse fremover kan varetages af Grønland*”.

Folketingsmedlemmet Aki-Matilda Høegh-Dam, tilkendegiver, at Grønland er klar til statsdannelse: ”*Da Danmark var ude af stand til at forsvare sig selv under den anden verdenskrig i 1940'erne, måtte Danmark straks overgive [sig] til Tyskland. I de følgende år sørgede USA for at beskytte os. Uden tvang – men igennem et samarbejde med os. Grønland og Amerikanerne udviklede et tæt samarbejde – uden kontakt med Danmark*”, skriver hun, ifølge

Sermitsiaq, på sin Facebook-side den 12. januar 2025, og fortsætter: ”Jeg er ikke bekymret – jeg er klar. Til at opleve Staten Grønland, der arbejder sammen med Danmark, EU, NATO, Norden og mange andre”.

Medlem af Inatsisartut, Kuno Fencker, ser ligeledes muligheder i samarbejde for at skabe bedre muligheder for selvstændighed: ”Vi er åbne for at indgå free association-aftaler med både Danmark og USA, hvor Grønland forbliver suverænt, men samarbejder tæt med begge lande. Vi ønsker at udbygge vores samarbejde med USA på en række områder, herunder sikkerhed, økonomi og kultur”, sagde han til Sermitsiaq den 9. januar 2025.

Demokraatit

Oppositionspartiet Demokraatits formand, Jens-Frederik Nielsen, understreger i et Facebook-opslag fra den 7. januar 2025, at Grønland ikke er til salg, men at samarbejdet med USA skal udvikles: ”[...] det er min klare holdning, at vi som land må og skal samarbejde mere med USA, end vi gør i dag. Det kunne eksempelvis være med hensyn til handel, forsvar, sikkerhed, uddannelse, sundhed og råstoffer. Men samarbejdet skal ske med respekt for os og for de værdier, vi har her i landet”, skriver han. Dagen efter udtalte han til Sermitsiaq, at den amerikanske interesse i Grønland kan få betydning for ønsket om selvstændighed: ”USA har tidligere udtrykt interesse i Grønland og åbenhed for en model, som free association. Trump har også sagt, at han er åben for det. Sønnens besøg kan styrke vores debat om selvstændighed og vores muligheder for fremtiden”, sagde han.

Atassut

Formand for oppositionspartiet Atassut, Aqqu C. Jerimiassen, ser den amerikanske interesse, helt konkret Donald Trump Jr.'s besøg i Nuuk, som en løftestang til mere lighed og udvikling: ”Nu er den danske regering endelig ved at vågne op. De er helt vildt oprørte. Besøg som det her kan være en vej til mere lighed og udvikling, som vi har kæmpet for i mange år, især når det kommer til ligeløn og bedre forhold for politiet og andre sektorer”, sagde han til Sermitsiaq den 7. januar 2025 og understregede, at det er Grønland selv, der beslutter, hvem der skal samarbejdes med: ”Hvis vi vil lade USA hjælpe, så kan vi lade dem. Hvis ikke, så ikke.”

Naleraq

”Et samarbejde med USA, om det bliver free association eller forsvarsaftale betyder ikke, at vi får amerikanske tilstande, bare fordi man har indført danske tilstande, da vi blev annekteret i 1953. Den fejl behøves man ikke at gentage”, sagde formand for oppositionspartiet Naleraq, Pele Broberg, til Sermitsiaq den 7. januar 2025. Han gav samtidigt udtryk for, at Grønlands geopolitiske position giver en særlig forhandlingsposition overfor USA i et samarbejde om sikkerhed i Grønland. På spørgsmålet om, hvad den kommende præsident Trump vil forlange for et amerikansk bidrag, svarede Pele Broberg: ”Jeg tror ikke, han vil forlange noget. Jeg går bestemt ud fra, at han vil give os det, vi har brug for. Det, vi levere til USA, er lokationen. De får lov til at opsætte deres radarer og deres forsvar af USA, og det har vi i Naleraq ingen problemer med”.

Bekymring om påvirkningsforsøg under valgkamp

Efter sin deltagelse i et møde i Udenrigspolitisk Nævn på Christiansborg gav folketingsmedlem Aaja Chemnitz (IA) udtryk for bekymring over risikoen for påvirkning udefra under den kommende valgkamp i Grønland: ”Ingen lande skal blande sig i grønlandske valg. Det er udelukkende op til grønlandske partier. Her tænker jeg på pengeuddeling, gratis middage og at komme på besøg lige op til et valg”, sagde hun til Sermitsiaq den 16. januar 2025. Folketingsmedlemmet tilkendegav desuden, at det er nødvendigt at forebygge påvirkningskampagner: ”Vi får nogle oplysninger i Folketinget, som er vigtige, at Inatsisartut også får. Jeg tror, koordination er ekstremt vigtig lige nu. Det er vigtigt, at man gør, hvad man kan for at sikre tæt koordination, og det ved jeg, der er mellem regeringen og Naalakkersuisut”, udtalte hun.

Kommunalbestyrelsen i Kommuneqarfik Sermersooq beder journalister og influencere om ikke at opsøge børn

I en pressemeddelelse udsendt den 16. januar 2025 beder kommunalbestyrelsen i hovedstadskommunen, Kommuneqarfik Sermersooq, influencere og medier om at undlade at opsøge børn i forbindelse med interviews og andre typer medieindslag. ”Jeg ved ikke, om de kommer fra lande, hvor de etiske standarder for medierne er markant anderledes end vores, men her i Grønland udstiller man ikke børn på den måde. De skal have forældrenes accept, inden de filmer dem”, udtaler borgmester Avaaraq Olsen i pressemeddelelsen og fortsætter: ”Samtidig er der eksempler, hvor amerikanske influencere ligefrem har filmet børnene, mens de giver børnene mange hundrede dollars i kontanter. Antageligvis for at få opmærksomhed på sociale medier eller måske for at dreje en offentlig debat i en specifik retning. Det er intet andet end moralsk forkasteligt”. I pressemeddelelsen oplyses det endvidere, at skoler og daginstitutioner har måttet afvise journalister, der er mødt op uden forudgående aftale med forældre eller institutionen. Kommunalbestyrelsen slutter meddelelsen med at opfordre forældre til at tale med deres børn om, hvordan de skal forholde sig, hvis de kontaktes, og takker i øvrigt de mange journalister og influencere, der har opført sig respektfuldt i forbindelse med deres besøg.